

Nasjonal handlingsplan for det internasjonale tiåret for urfolksspråk 2022–2032

Bakgrunn

I 2019 erklærte FNs generalforsamling i resolusjon (A/RES/74/135) perioden 2022–2032 som Det internasjonale tiåret for urfolksspråk (IDIL 2022–2032), basert på en anbefaling fra FNs permanente forum for urfolkssaker. Formålet med IDIL 2022–2032 er å synliggjøre den kritiske situasjonen til urfolksspråk, samt mobilisere myndigheter og andre interessegrupper til å beskytte, revitalisere og utvikle urfolksspråk. Kommunal- og distriktsdepartementet og Sametinget har valgt å delta aktivt i IDILs arbeid.

I 2021 utarbeidet urfolk og nasjonalstater sammen med UNESCO en felles global handlingsplan for det internasjonale tiåret for urfolksspråk ([The Global Action Plan of the International Decade of Indigenous Languages](#)). Målet med den globale handlingsplanen er å få til et sterkt globalt samarbeid for å gi et løft til urfolk og urfolksspråk. I den globale handlingsplanen oppfordres det til å utarbeide nasjonale handlingsplaner som fastsetter nasjonale prioriteringer og legger til rette for aktiviteter i tiåret.

UNESCO er sekretariat for IDIL 2022–2032, og arbeidet med tiåret styres gjennom *Global Task Force for Making a Decade of Action for Indigenous Languages* (GTF), hvor stater og urfolkrepresentanter er representert. GTF skal fungere som en internasjonal styringsmekanisme for å sikre at alle interessegrupper skal kunne delta i det internasjonale tiåret, samt gi veiledning om forberedelse, planlegging, implementering og oppfølging av aktiviteter, i tråd med målene i den globale handlingsplanen. Sametinget i Norge og Kommunal- og distriktsdepartementet er representert i GTF.

Formål

Sametinget og Kommunal- og distriktsdepartementet har i fellesskap opprettet et nasjonalt samarbeidsforum for IDIL 2022–2032. Forumet består av ulike samiske og andre relevante institusjoner og organisasjoner. Det nasjonale samarbeidsforumet skal legge til rette for og samordne innsatsen og markeringen av IDIL 2022–2032 i Norge.

Samarbeidsforumet skal bidra til at samiske språk skal være en naturlig del av samfunnet i Norge, og at det skal gis mulighet til å *se, høre, lære og bruke* samiske språk i hverdagen. Ulike språksamfunn har ulike språklige behov, og de vil derfor trenge ulike tiltak. Samarbeidsforumet skal legge til rette for at alle samiske språksamfunn skal kunne ta del i arbeidet med tiåret. Formålet med arbeidet er å bidra til et løft for de samiske språkene.

Den nasjonale handlingsplanen skal fungere som et strategisk rammeverk for arbeidet under språktiåret, med et mål om å bevare, synliggjøre og utvikle samiske språk i Norge. Hovedmålene i handlingsplanen ligger fast for hele engasjementet i tiåret, men samarbeidsforumet kan endre undermålene underveis i tiåret. Institusjonene og organisasjonene som er representert i det nasjonale samarbeidsforumet skal følge opp den nasjonale handlingsplanen og bidra til at målene i handlingsplanen blir oppfylt.

2022-2032 | INTERNATIONAL DECADE OF

Indigenous Languages

Mål (SE, HØRE, LÆRE, BRUKE)

SE og HØRE

Hovedmål: *de samiske språkene skal synes i samfunnet*

Begrunnelse: De samiske språkene hører hjemme i Norge. Vi vil at de samiske språkene skal kunne høres og ses i hele landet. Dette har en verdi både for de som bruker språkene, men også for majoritetsbefolkningen. De samiske språkene er en viktig del av Norges kultur. Ansvar for å ta vare på de samiske språkene ligger hos hele samfunnet.

Undermål (vi skal jobbe for)

- Å øke gjennomføring av arrangement om og på de samiske språkene
- Å synliggjøre og bruke samiske navn på steder og institusjoner
- At flere offentlige organ jobber med IDILs formål
- Å styrke det samiske medietilbudet
- Å vise frem Norges IDIL-engasjement

LÆRE

Hovedmål: *opplæringstilbudet i og på samisk skal styrkes*

Begrunnelse: En stor utfordring i dag er at elever som får opplæring i og på samisk ikke blir samiskspråklige. For å beskytte og utvikle de samiske språkene må opplæringstilbudet ha god kvalitet.

Undermål (vi skal jobbe for)

- At opplæringstilbudet for barn og unge blir bedre
- Å øke tilgangen for læringsressurser både i barnehage og skole
- At voksenopplæringen forbedres
- At flere tar høyere utdanning i samiske språk
- At flere blir lærere og fortsetter som lærere
- Å samarbeide mer med Finland og Sverige om opplæringstilbudet i og på samisk
- Å jobbe for å øke antallet elever både på grunnskole og videregående skole
- At alle som bor i Norge skal kunne si noen enkle ord og fraser på et samisk språk

BRUKE

Hovedmål: *de samiske språkene skal kunne brukes på alle samfunnsarenaer*

Begrunnelse: For å bevare, revitalisere og utvikle de samiske språkene er det viktig at de blir brukt på mange ulike steder.

Undermål (vi skal jobbe for)

- Handlingsplaner for bruk av samiske språk i institusjonene og organisasjonene vi representerer
- Stimulere til bruk av samiske språk og samiske språkteknologiske verktøy i hele samfunnet

2022-2032 | INTERNATIONAL DECADE OF

Indigenous Languages

- At det utvikles språkteknologi som muliggjør bruk av samisk
- At språkteknologien som utvikles, er tilgjengelig for språkbrukere
- At det finnes digitale løsninger som gjør samisk tilgjengelig